

Til: Finanskomiteen. Sendt per epost til komitésekretær Morten Løkken på epost: finans@stortinget.no

Fra: Mona Thowsen, PWYP Norge. Epost: mona.thowsen@pwyp.no

Dato: 14. februar 2018

Re: Skriftlig innspill til Finanskomiteen etter representantforslag om å utrede norsk "Google-skatt" for selskaper med digitale inntektsmodeller

1. Representantforslag Dokument 8:69 (2017-2018)

PWYP Norge viser til representantforslag lagt frem av Une Bastholm (MDG) og saksgrunnlag i Dokument 8:69 S (2017 – 2018)¹:

1. Stortinget ber regjeringen utrede ulike muligheter for å skattlegge verdiskapingen i Norge fra multinasjonale selskaper med digital inntjeningsplattform samt vise hvordan en slik skatt kan innføres på en måte som senere kan harmoneres med et ventet tilsvarende skatteregime i EU.
2. Stortinget ber regjeringen bruke internasjonalt samarbeid aktivt til å støtte opp om et felles europeisk system for skattlegging av multinasjonale selskaper, inkludert en midlertidig modell for selskaper med digital inntjeningsplattform.

2. PWYP Norges arbeid på området skatt

PWYP Norge har i over ti år arbeidet systematisk med tiltak mot skattelekkasjer, først gjennom arbeidet for utvidet land-for-land rapportering som gir myndigheter, investorer og andre innsikt i nøkkeltall for utvinningselskapers virksomhet i alle land, deretter en komplett gjennomgang av skatteomgåelsesmulighetene og hvordan disse kan lukkes for multinasjonale selskaper generelt.

¹ <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Representantforslag/2017-2018/dok8-201718-069s/>

Hvilke omgåelsesmuligheter som eksisterer innen skattesystemet, og hvordan de kan motvirkes, er imidlertid en komplisert materie. Derfor har PWYP Norge utviklet et sett med tiltak som virker sammen. Tiltakene vi spiller inn her kan både stoppe omgåelsesmuligheter som allerede diskutert i Stortinget, men kan også stoppe eller sterkt begrense omgåelsesmuligheter som ikke er diskutert i Stortinget enda.

Det er ikke kun selskaper som har digitale inntjeningsmodeller som utgjør en trussel mot skattegrunnlaget, selv om vi ser et økt innslag av digitale forretningsmodeller. De fleste tjenester i dag flyttes over til digitale plattformer og blir landuavhengige, samtidig som de sprer sine tjenester til flere og flere verdikjeder. Tiltakene som PWYP Norge har analysert, virker godt mot skattelekkasje fra digitale inntjeningsmodeller, og samtidig er det vesentlig at tiltak som gjennomføres for digitale inntjeningsmodeller er tilpasset resten av skattesystemet.

PWYP Norges forslag til tiltak utgjør et helhetlig system av tiltak, som, dersom de blir innført, utgjør et svært robust system mot skattelekkasjer, tilpasset det norske skattesystemet. Dersom tilnærmingen ikke utgjør en helhet så vil selskapene fortsette med smutthull, noe som er risikoen dersom en innfører kun ett tiltak (google-skatt alene).

Tiltakene kan fint innføres og anvendes også i andre land, som i EU. utfordringen med å vente på hva internasjonale fora eventuelt foretar seg er at det kan ta svært lang tid før medlemmer greier å bli enige, og enda lenger tid før det eventuelt vil komme på plass tiltak. Det er derfor nødvendig å benytte seg av et nasjonalt handlingsrom slik at norske bedrifter ikke utkonkurreres i mellomtiden på grunn av ulike konkurransevilkår, eller ser seg tvunget til å etterlikne sine hovedkonkurrenter gjennom sin egen organisering og skatteplanlegging. Det ville undergrave tilliten til skattesystemet og skape konflikt i samfunnet ved at skattebyrden forsøkes veltet over på andre skatteyttere. Poenget er at et enkeltland som Norge både har et handlingsrom nasjonalt samtidig som vi støtter opp under ønskede tiltak internasjonalt.

3. Fem innspill om tiltak

PWYP Norge har **fem innspill om tiltak** som gir Norge muligheter for å skattlegge verdiskapingen i Norge fra multinasjonale selskaper både med og uten digitale inntjeningsplattformer og vil forklare hvordan disse tiltakene kan innføres på en måte som senere kan harmoneres med et ventet tilsvarende skatteregime i EU.

Tiltakene er:

1. **Åpenhet → Utvidet land-for-land rapportering.** Dette tiltaket er nesten innført, men mangler bl.a. å bli gjort gjeldende for alle land. Dette tiltaket bør ferdigstilles helt uavhengig av hvilke skattemekanismer man velger.
2. **Redusere kompleksitet → Flytte derivater over i en egen skattebase** slik at disse ikke kan benyttes sammen med virksomhetens øvrige inntekter og kostnader til å forme instrumenter som medfører skattelekkasje. Tiltaket beskytter hedging-virksomhet, men setter en stopper for spekulativ bruk av derivater
3. **Redusere effekten av urealiserte verdier → Endre regnskapsreglene slik at selskaper ikke kan dele ut utbytte av urealiserte verdijusteringer** som følge av mark-to-market og andre fair value justeringer. Tiltaket beskytter virksomhetens investorer mot at selskaper betaler ut for store utbytter slik at de blir sårbare for konkurs i skiftende markeder (finanskriser).
4. **Eliminere skattelekkasje fra selskaper med virksomhet i Norge (datterselskaper) → Innføre tilsvarende mekanisme som hindrer dobbeltbeskatning av inntekter for kostnader. Tiltaket er kalt Omvendt Kreditfradrag (Reverse Tax Credit).** Tiltaket medfører at selskapet får skattefradrag for grenseoverskridende interne kostnader på samme nivå som konsernet har blitt skattlagt for inntekter/ overskudd. Tiltaket eliminerer effekten selskaper har av å benytte lavskatteland. Dersom alle land hadde innført Omvendt Kreditfradrag så ville effekten vært omtrent den samme som å innføre enhetlig skattlegging, men

Omvendt Kreditfradrag kan innføres unilateralt av enkeltland og vil ikke berøre skattegrunnlaget til andre land.

5. Eliminere skattelekkasje fra selskaper uten virksomhet i Norge (digitale inntjeningsmodeller) →

- a. Sluttbrukere og franchise-foretak → når sluttbrukere (forbrukere) kjøper tjenester over landegrensene så kan skatteinnkrevingsloven og merverdiavgiftsloven endres slik at når sluttbruker betaler for produktet eller tjenesten via bank eller kredittkort så trekkes det i tillegg kildeskatt og merverdiavgift fra bank eller kredittkort. Denne kildeskatten og merverdiavgiften overføres direkte til skattemyndighetene, og selskapet og sluttbruker har dermed oppfylt sine skatteforpliktelser. Tiltaket medfører at transaksjoner over landegrensene likestilles økonomisk med transaksjoner i Norge, dvs at konkurransen til norske bedrifter ikke blir undergravd av utenlandsk konkurranse, og ikke minst blir skattegrunnlaget tilnærmet uendret som følge av tiltaket helt uavhengig av om en sluttbruker velger å kjøpe tjenesten fra virksomhet i Norge eller i utlandet.
- b. Selskap i Norge som kjøper fra utlandet → siden selskap får tilbake merverdiavgiften så er det ikke grunn til å kreve merverdiavgift av grenseoverskridende transaksjoner til selskaper i Norge. Det er imidlertid grunn til å kreve kildeskatt slik at også kjøp selskap i Norge gjør fra utlandet medfører at produkter og tjenester i Norge blir likestilt med å kjøpe produktene/tjenestene fra utlandet.

Utvidet land-for-land rapportering bør ferdigstilles snarest for å skaffe korrekt og tidsmessig informasjon om selskapers virksomhet i utlandet. Når det gjelder de øvrige tiltakene kan de gjennomføres enkeltvis, men den beste beskyttelsen Norge kan få er dersom samtlige tiltak gjennomføres i norsk regnskaps- og skattesystem. Forslagene fremmes derfor som et helhetlig system, men der man har mulighet til å velge enkelte mekanismer dersom det ikke er ønskelig å innføre hele systemet.

4. Innspill/tiltak 1: Utvidet land for land rapportering

Hovedformålet med utvidet land for land -rapportering er å synliggjøre skattetilpasning og sikre at relevante opplysninger knyttet til land-for-land - rapporteringen fra datterselskaper og støttefunksjoner i tredjeland fremkommer i regnskapet.

Dette er en særdeles godt belyst sak gjennom ti år som handler om hvordan man får kontroll med hvor store skatteinntekter ressursrike land faktisk får inn fra ekstraksjonsindustrien (olje, gass og gruvedrift) , samt kunne se multinasjonale selskapers potensielle skatteomgåelser i utvinningsindustrien. Hovedformålet er å bidra til økt åpenhet til selskaper som får tilgang til ikke-fornybare naturressurser som stort sett er i statlig eie.

Les: [Tidslinje for saksgang og innspill over ti år på utvidet land-for-land-rapportering](#)²

Dette er i tråd med hva Stortinget ønsker.

Et samlet Storting fattet den 19. juni 2015 et anmodningsvedtak nr. 792 (2014-2015), fordi eksisterende forskrift i regnskapsloven ikke var egnet til å synliggjøre uønsket skattetilpasning: "Stortinget ber Regjeringen gjennomgå effekten av forskriften for LLR rapportering målt mot Stortingets målsetting om å synliggjøre uønsket skattetilpasning og sikre at relevante opplysninger knyttet til LLR rapporteringen fra datterselskaper og støttefunksjoner i tredjeland fremkommer i regnskapet^{3og4}".

² <http://www.publishwhatyoupay.no/nb/node/17379>

³ Stortingets anmodningsvedtak: <http://www.publishwhatyoupay.no/nb/node/16780> og på Stortingets egne nettsider: <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Saker/Lose-forslag/?p=61783>
Vedtaket vart gjort 19. juni 2015 ved behandlinga av Meld. St. 2 (2014–2015) Revidert nasjonalbudsjett 2015, Prop. 119 S (2014–2015) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2015, Prop. 119 S (2014–2015) Endringar i skatte-, avgifts- og tollvgivinga, og tilhøyrande Innst. 360 S (2014–2015).

⁴

Altså: Dersom Regjeringen vil vite om postbokselskaper og kapital i skatteparadiser så sitter de på nøkkelen selv.

En forklaring på hva det er som er problemet i praksis og hva som nå mangler kan leses i [kronikk publisert 18. november 2017.: Kronikk: Skatteparadis -paragraf i tornerosesøvn:](#)

Se også vedlegg for en fullstendig redegjørelse om utviklingen innenfor utvidet land-for-land rapportering.

5. Innspill/tiltak 2: Derivater i eget skattegrunnlag

Derivater er finansielle instrumenter som kan benyttes både til hedging og til å flytte skattegrunnlag ut av landet. Derivater innfører også stor kompleksitet i skattegrunnlaget. For å redusere denne kompleksiteten og fjerne muligheten for å benytte derivater til å flytte skattegrunnlag ut av landet så kan derivater flyttes ut i et eget skattegrunnlag. Dette medfører at selskaper kan fortsette å benytte derivater til hedging, fordi den langsiktige inntektsforventningen til hedging er null eller svakt positiv over et lengre tidsrom. Tiltaket vil imidlertid umiddelbart stoppe all bruk av derivater til å svekke skattegrunnlaget. Dette er fordi flytting av skattegrunnlag ut av Norge krever at den norske siden av en derivattransaksjon gir et tap som kan trekkes fra i andre inntekter i Norge. Flyttes derivater over i et eget skattegrunnlag, så fjernes også muligheten til å trekke fra derivattap i andre inntekter, og derivattap kan da kun trekkes fra i derivatinntekter.

Se mer i rapporten [«Beskyttelse mot derivatmisbruk»⁵](#).

6. Innspill/tiltak 3: Hindre utbytte fra urealisert fortjeneste (tiltak mot Mark-to-Market)

En av de minst kjente effektene er sårbarheten som oppstår som følge av at bedrifter verdijusterer eiendeler og deler ut utbytte basert på urealisert (fremtidig) fortjeneste. En nedgang i markedsverdier kan da gjøre til at selskaper mister hele sin egenkapital og

⁵ http://www.publishwhatyoupay.no/sites/all/files/1006b-PWYP_DerivativesReport_NOR_DOWNLOAD_1.pdf

går konkurs. Dette er ikke en direkte skattelekkasje, men gjør bedrifter svært sårbare overfor konkurs. Dette skjedde da Enron gikk konkurs i sin tid, og det samme skjedde da finanskrisen i 2008-2009 kom. Dersom regnskapsreglene endres slik at urealisert fortjeneste som følge av verdijusteringer (mark-to-market, fair value justeringer) blir plassert i en egen del av egenkapitalen som ikke kan benyttes til utbytte, så vil bedrifter inkludert finansinstitusjoner ha tilstrekkelig kapital til å møte nedgangstider tilsvarende de som oppstår i finanskrisen 2008-2009.

Se mer i rapporten «[Mark-to-Market](#)⁶».

7. Innspill/tiltak 4: Omvendt kreditfradrag

Mark-to-market verdijusteringer har også en skatteside. Negative skatteeffekter av Mark-to-market, transfer pricing og utnyttelse av svakheter i skattesystemene kan med fordel håndteres av den mekanismen PWYP Norge har valgt å kalle Omvendt Kreditfradrag (Reverse Tax Credit).

Omvendt kreditfradrag er en metode som kan håndtere multinasjonale teknologiselskaper og selskaper med digitale inntektsmodeller.

PWYP Norge har allerede gjennomført møter med deler av mediebransjen, tenketanker og europeiske parlamentarikere. I påvente av et felleseuropeisk, helhetlig og oppdatert skattesystem som sikrer likebehandling på skattefeltet mellom sektorene, ser EU i tillegg nå på midlertidige tiltak rettet spesifikt mot digitale sektorer hvor selskaper som Google, Apple og Microsoft dominerer, og der er dette tiltaket særlig interessant. Tiltaket er bedre enn alle tilsvarende tiltak som er analysert fordi tiltaket er rettet spesifikt mot det enkelte lands transaksjoner, og påvirker derfor ikke andre lands skattebase. Det siste er svært viktig for at mange land skal kunne benytte tiltaket til å stoppe skattelekkasje.

Se mer i rapporten «[Omvendt Kreditfradrag](#)⁷».

⁶<http://www.publishwhatyoupay.no/sites/all/files/Download%20the%20report%20in%20English%20here%20.pdf>

⁷ <http://www.publishwhatyoupay.no/sites/all/files/Les%20rapporten%20p%C3%A5%20norsk.pdf>

8. Innspill/tiltak 5: Digitale forretningsmodeller

Omvendt Kreditfradrag fungerer så lenge selskaper har virksomhet innenfor landets grenser. Så snart man er over på digitale forretningsmodeller så står man normalt overfor store måleproblemer dersom man forsøker å gjøre annet enn å påtvinge den enkelte transaksjon skattlegging og høy risiko for å komme i konflikt med andre land når det gjelder beskatningsretten.

Det er to måter man kan påtvinge den enkelte transaksjon skattlegging:

1. Det kan trekkes kildeskatt og merverdiavgift av transaksjonsprisen som går til selskapet i utlandet. Dette er ikke en særlig farbar vei siden dette vil redusere betalingen til selskapet, noe som vil medføre store protester fra selskapene.
2. Det kan trekkes kildeskatt og merverdiavgift fra bankkontoen eller kredittkortet til sluttbruker i forbindelse med betalingstransaksjon over landegrensene. Dette er en mye mer farbar vei, fordi dette kan gjøres innenfor internretten og hensikten er kun å gjøre (1) transaksjonsprisen sammenlignbar med tilsvarende pris i Norge fra norsk leverandør og (2) sørge for at utenlandstransaksjoner ikke reduserer skattegrunnet (de ilegges kildeskatt og merverdiavgift betalt av sluttbruker).

PWYP Norges analyse av de ulike måtene å beskatte digitale forretningsmodeller har konkludert med at kildeskatt og merverdiavgift trukket fra sluttbrukers konto eller kredittkort ved betaling til utenlandske selskaper med digital forretningsmodell er den sikreste måten å organisere skattleggingen på for ikke å komme i konflikt med andre lands beskatningsrett.

Se mer i kapittel 5 i rapporten «Mark-to-Market» (se referanse over). Se også om kildeskatter i rapporten om «Omvendt Kreditfradrag» (se referanse over).

VEDLEGG 1: FULLSTENDIG REDEGJØRELSE OM UTVIKLINGEN INNEN UTVIDET LAND-FOR-LAND RAPPORTERING

Kronikken "[Skatteparadisparagraf i Tornerosesøvn](#)"⁸ publisert i Klassekampen den 18. November 2017 gir en full gjennomgang av status på forskriften for utvidet land-for-land-rapportering, og gjengis derfor i sin helhet under her:

"PWYP Norge har arbeidet i ti år for å få på plass forskrift om utvidet land-for-land-rapportering som vil gi åpenhet om:

1. I hvilke land er postboksselskapene registrert?
2. I hvilke land er det bygget opp kapital?

Da vil gi fakta på bordet for alle land, også skatteparadisene.

Finansdepartementet tok i fjor inn PWYP Norges krav om utvidet land-for-land-rapportering (investeringer, salgsinntekt, produksjonsvolum og kostnader) i forskriften om land-for-land-rapportering etter regnskapslovens § 3. I nåværende forskrift er det §4, 3 ledd som kan gjøre at slik informasjonen fremkommer også fra skatteparadiser. Men, Finansdepartementet sørget for å "låse" denne "skatteparadisparagrafen". Konsekvensen er at skatteparadis-paragrafen inneholder kravene i utvidet land-for-land rapportering, men er lagt i en Tornerosesøvn i §4, 3 ledd, slik at den ikke kan virke.

Skatteparadis-paragrafen §4, 3 ledd holdes nå fanget i et tårn i Finansdepartementet. En hengelås, som heter § 4, 2 ledd, holder den innelåst. Hensikten med hengelåsen er å styre *på hvilke vilkår* utvidet land-for-land-opplysninger må gis.

⁸ "[Skatteparadisparagraf i Tornerosesøvn](http://www.publishwhatyoupay.no/nb/node/17435)": <http://www.publishwhatyoupay.no/nb/node/17435>

På hengelåsen §4, 2 ledd står det "**Når det er plikt til å gi opplysninger om betalinger til myndigheter** skal rapporten inneholde opplysninger om foretakets investeringer, salgsinntekt, produksjonsvolum og kostnader, fordelt på de enkelte land hvor foretaket driver virksomhet".

Dem som vil få fakta fra skatteparadiser på bordet må befri Skatteparadisparagrafen fra Tornerosesøvnene i Finansdepartementet. Først må de gjennom to røyktepper.

Det første røykteppet er formuleringen: "**Når det er plikt til å gi opplysninger om betalinger til myndigheter (...)**". Formuleringen betyr at selskaper kun har plikt til å gi opplysninger i land der de betaler skatt over 800 000 kr. Dersom et selskap betaler *mindre* enn 800 000 kr i skatt til et land, (innenfor samme regnskapsår), så trenger ikke selskapene rapportere derfra. Siden selskaper ikke betaler skatt i skatteparadiser (selv om det kan høres slik ut på betegnelsen) vil skattebetalinger i skatteparadiser vil være null eller mindre enn 800 000 kr. Man kan forledes til å tro at det er materialitetsgrensa som er problemet. Men, materialitetsgrensa er faktisk ikke problemet, den er irrelevant for å befri skatteparadisparagrafen.

Det er formuleringen "**Når det er plikt til ...**" som er problemet. Det er fordi *plikten til å gi de utvidede opplysningene fra hvert land* (de utvidede opplysningene investeringer, salgsinntekt, produksjonsvolum og kostnader, altså skatteparadis-paragrafen §4, 3), ble koblet til, og gjort **avhengig av**, rapportering av betalt skatt ("materialitetsgrensa"). Derfor hindrer inskripsjonen på hengelåsen § 4, 2 ledd rapportering fra skatteparadiser.

Dersom opplysningene fra skatteparadiser skal fremkomme må partiene legge partipolitikk til side og samle politisk vilje til å *ville* endre inskripsjonen på hengelåsen i § 4, 2 ledd hvor det står "**Når det er plikt til å gi opplysninger om betalinger til myndigheter...**" til å lyde: "**Uavhengig av om det er plikt til å gi opplysninger om betalinger til myndigheter**". Først da vil selskaper måtte oppgi informasjon fra alle land, inkludert skatteparadiser.

Det andre røykteppet Finansdepartementet bruker er "§5, 3 ledd". I følge denne paragrafen må det oppgis noe "tilleggsinformasjon", i alt ni punkter. Det er helt ok at det må "tilleggsopplysninger", men disse opplysningene er for det første ikke særlig relevante for skatteparadiser, og aller viktigst, det er heller ikke i denne paragrafen at utvidet-land-for-land-rapporteringskravet ligger (som du nå vet så er det i skatteparadis-paragrafen §4, 3 ledd, som er lagt i Tornerosesøvn). Når Finansdepartementet får spørsmål fra journalister hvorfor ikke alle land må rapportere, så viser Finansdepartementet gjerne til denne "tilleggslisten" i §5, 3 ledd, og at *der* er det ingen materialitetsgrense, *dette* må alle selskaper rapportere. Da Bistandsaktuelt utfordret Finansdepartementet på hull i forskriften som PWYP Norge hadde påpekt, viste Finansdepartementet til §5, 3 ledd og uttalte at "Foretakene er rapporteringspliktige uavhengig av hvor mye skatt de betaler". Det er korrekt hvis det gjelder §5, 3 ledd – som var paragrafen Finansdepartementet valgte å snakke om og argumentere på. Det er ikke korrekt når det gjelder skatteparadisparagrafen §4, 3 ledd, som holdes fanget av §4, 2 ledd, og som er den paragrafen PWYP Norge er opptatt av.

Denne "tilleggslisten" i §5, 3 ledd kan ikke *erstatte* skatteparadisparagrafen §4, 3 som er "låst" bak hengelåsen § 4, 2 ledd. Det er *kun* §4,3 ledd som kan sikre at den relevante informasjonen i utvidet land-for-land-rapportering (investeringer, salgsinntekt, produksjonsvolum og kostnader) rapporteres fra skatteparadiser.

Panama Papers, Lux leaks, Swiss leaks og Paradise Papers viser at både kommersielle selskaper, tvilsomme organisasjoner og politikere velger å organisere seg gjennom skatteparadiser, bruke lag på lag av hemmelighold og finansielle verktøy for å oppnå en rekke ulike målsettinger; kontroll over selskaper, økonomisk gevinst fra selskaper, omgåelse av skatt og regelverk. Dette er en nedadgående spiral.

Skatt og kapitalflukt er avgjørende for en bærekraftig utvikling som er betinget av en rekke ulike faktorer som ikke handler om bistand i tradisjonell forstand, men om finansiell åpenhet. Finansiell åpenhet er nødvendig for å redusere ulikhet mellom og innad i land, mellom nasjonale og internasjonale selskaper og for å bygge fredelige og inkluderende samfunn.

Dersom vi mener det er viktig å vite i *hvilke land postboksselskaper er registrert, hvor det er bygget opp kapital* så er det nødvendig å befri skatteparadis -paragrafen §4, 3 ledd, fra Tornerosesøvn, slik at den kan få virke. Tornerose sov i 100 år. Det trenger ikke skje med skatteparadisparagrafen (§4, 3.ledd).

Stortinget bør kreve følgende av Regjeringen: "Regjeringen må sikre at forskriften om utvidet land-for-land-rapportering kan virke etter hensikten, ved å kreve at "der det skal gis utvidere opplysninger skal dette gis i tråd med årsregnskapet og uavhengig av materialitetsgrense, slik at bruk av tredjeland og potensiell uønsket skattetilpasning kan synliggjøres"."

I tillegg til kronikken som er gjengitt ovenfor opplever PWYP Norge å få spørsmålet om det ikke holder å rapportere om datterselskap under konsernrapporteringen i §5. Det korte svaret til det er : Nei. Det lange svaret er:

Finansdepartementet påstår det holder å rapportere om datterselskap under konsernrapporteringen i §5. Intet ville vært bedre, fordi det ville betydd at vi allerede hadde hatt en vanntett forskrift for å synliggjøre uønsket skattetilpasning. Det stemmer dessverre ikke. Det viser også oppslag i Dagens næringsliv som viser at denne informasjonen ikke fremkommer, i tillegg til PWYP Norges egne analyser over tre regnskapsår.

Det største hullet i forskriften er at risikoen er tilstede for at ingen investeringer, inntekter eller kostnader vil bli rapportert fra skatteparadiser. Dette skyldes en teknikalitet i forskriften.

Finansdepartementet viser alltid til at forskriftens §5, 3. ledd angir at det må gis en del opplysninger «uavhengig av» betaling til myndigheter. Dette er helt korrekt, men er på siden av PWYP Norges poeng, som dreier seg om rapportering land for land etter forskriftens §4, 2. ledd og 3. Ledd.

Etter §4. 3. ledd trenger ikke selskaper å rapportere investeringer, produksjon, inntekter og kostnader til land hvor det etter §4. 2. ledd er betalt mindre enn 800.000 til myndighetene.

Etter §5. 3. ledd må selskaper oppgi en del opplysninger, men det gjelder verken investeringer, produksjon (ikke særlig aktuelt i skatteparadiser), brutto inntekter eller kostnader. Derimot må de oppgi «netto omsetning», et tall som ikke kan sammenstilles med investeringer, brutto inntekter og kostnader i land-for-land rapporteringen.

Problemet er at Finansdepartementet har "låst" plikten til å gi opplysninger til kun å gjelde land der selskaper har betalinger til myndighetene over 800.000. PWYP Norge ber derfor om at bindingen mellom §4. 3. ledd og §4. 2. ledd oppheves, og at utvidede opplysninger etter §4, 3. ledd må rapporteres for alle land.

Det er fint at det må rapporteres en del opplysninger etter §5. 3. ledd, men dette er tilleggsopplysninger som ikke kan kobles til utvidet land-for-land rapportering etter §4. 3. ledd. La oss gjøre en gjennomgang av rapporteringen etter §5. 3. ledd:

Etter a) skal det oppgis hvor datterselskapet er hjemmehørende. Det er etter PWYP Norges oppfatning et minimumskrav at det skal oppgis hvor datterselskaper er hjemmehørende, men i dagens situasjon hvor eierskap fremtrer i helt andre former enn som datterselskap, er dette ikke egnet til å gi den fulle oversikt over konsernstrukturen i multinasjonale selskaper eller landene de er tilstede i.

Etter b) skal det oppgis antall ansatte. Dette er også et krav i utvidet land-for-land rapportering. PWYP Norge setter pris på at disse opplysningene inkluderes i rapporten, men gjør oppmerksom på at selskaper i skatteparadiser normalt ikke har ansatte, men at ansatte i andre land utfører «arbeidet» til skatteparadisselskapene.

Etter c) skal det oppgis rentekostnad til andre foretak i samme konsern som er hjemmehørende i andre jurisdiksjoner enn datterselskapet. Dette er misvisende i forhold til skatteparadisselskaper som normalt står som mottaker av renteinntekter. Disse renteinntektene må de ikke oppgi, og siden de ikke har rentekostnader så vil det ikke bli noen rapportering her.

Etter d) skal det oppgis en kortfattet beskrivelse av datterselskapets aktiviteter. Dette vil for skatteparadisselskaper bli meget kortfattet. Trolig vil man ikke vil kunne lese ut av beskrivelsen hva som faktisk foregår i skatteparadisselskapet (støtte til finansierings- og markedsføringsaktiviteter?).

Etter e) skal netto omsetning, inkludert omsetning med foretak i samme konsern, oppgis. Netto omsetning avviker fra inntekter i land for land rapporteringen, og så lenge investeringer, inntekter og kostnader ikke rapporteres etter §4, 3. ledd, så blir ikke land for land rapporteringen komplett. En ikke komplett rapportering lar seg ikke etterprøve. Punktene f), g) og h) er skatterelatert, og her vil det ikke være noe å rapportere fra skatteparadis.

Etter i) skal akkumulert fortjeneste inkluderes i rapporten. For den som fortsatt ikke har sett tegningen for de selskapene som ønsker å skjule informasjon (hvorfor er de i skatteparadis med total taushetsplikt?), så lar akkumulert fortjeneste seg manipulere med kontrakter og finansielle instrumenter.

Ovenstående gjennomgang av forskriftens §5. 3. viser hvorfor PWYP Norge vil at bindingen mellom §4, 3. ledd og §4, 2. ledd oppheves, og at utvidede opplysninger etter §4, 3. ledd må rapporteres for alle land. Først når et selskap må rapportere brutto inntekter og brutto kostnader, så har samfunnet tilstrekkelig grunnlag til å stille de nødvendige spørsmål. Dette får man frem gjennom land-for-land rapporteringen etter §4, 3. ledd men ikke etter tilleggsrapporteringen etter §5, 3. Ledd.

Av samme grunn har Statoils rapportering heller ikke synliggjort selskaper i Nederland. Det måtte et oppslag til i Dagens Næringsliv før offentligheten fikk vite at Statoil de siste fire årene har sluset alle sine internasjonale milliardinvesteringer gjennom holdingselskaper i Nederland. De har rapportert ihht. regelverket, og kan ikke lastes (alene) for ikke å rapportere utover regelverket (selv om vi gjerne vil oppfordre Statoil til å rapportere på utvidet land-for-land-rapportering).

I den siste runden i saken **outsourcet Finansdepartementet evalueringen av nasjonale åpenhetskrav til revisjonsselskapet Deloitte**. Revisjonsselskapet foreslo videre å splitte hele regelverket, uten forklare hva som skulle være fordelene (for hvem?) med det.

Rapporten evaluerte ikke, og kunne heller ikke evaluere, målsetningen om å synliggjøre skattetilpasning fordi mekanismen for en slik synliggjøring fremdeles ikke er på plass. Det falt ikke i god jord hos høringsinstansene.

Massiv støtte for åpenhetstiltak

PWYP Norge har over lang tid hatt en god og interessant dialog med næringsliv og investorer som er godt kjent med tiltaket, og som støtter opp omkring dette. Det er grunn til å legge merke til at nærmere [80% av høringsinstansene støtter opp under PWYP Norges forslag om utvidet land-for-land-rapportering⁹](#).

Det kan være greit å vise til noen av støtteformuleringene her:

KLP Kapitalforvaltning AS([link is external](#)) støtter PWYP Norges forslag til endring av forskrift for å synliggjøre uønsket skattetilpasning, og skriver følgende i sitt hørings svar:

”Således er det vanskelig å forstå at et regelverk med formålet om å avdekke skattetilpasning gjennom jurisdiksjoner med lav eller ingen skatt unntar nettopp disse jurisdiksjonene fra kravene til utvidet land-for-land rapportering. For dette formålet er det særdeles relevant å synliggjøre hvor et selskaps aktiviteter ikke utløser en skatteplikt. Det er vanskelig å forene anvendelsesområdet i nåværende land-for-land regelverket med hensikten om å avdekke uønsket skattetilpasning. Vi støtter således PWYP Norges forslag til endring av forskrift for å synliggjøre uønsket skattetilpasning.”

Finans Norges([link is external](#)) gir i sitt høringsinnspill samme beskjed som PWYP Norge når det gjelder rapportering fra skatteparadis og Deloitte's forslag om å splitte regelverket. Finans Norge oppsummerer det slik i sitt innspill:

⁹ <http://www.publishwhatyoupay.no/nb/node/17477>

”Vi mener at § 4 tredje ledd i forskrift om land-for-land-rapportering bør endres slik at opplysninger om foretakets investeringer, salgsinntekt, produksjonsvolum og kostnader skal gis uavhengig av om det er plikt til å gi opplysninger om betalinger til myndigheter i det aktuelle landet. Dette vil bidra til å synliggjøre bruk av skatteparadiser til uønsket skattetilpasning.

Den norske Revisorforening([link is external](#)) har samme mening som PWYP Norge når det gjelder materialitetsgrensen som fungerer som unntak for å rapportere fra skatteparadiser. Den norske Revisorforening mener at materialitetsgrensen bør oppheves og skriver følgene i sitt hørings svar:

”Vi mener derfor at unntaksbestemmelsen bør oppheves. Det særnorske kravet i forskriften § 4 tredje ledd er viktig for å sette betalingene i sammenheng, herunder synliggjøre uønsket skattetilpasning. Dersom vesentlighetsgrensen oppheves, vil også filialer være omfattet av rapporteringsplikten, noe vi mener er hensiktsmessig. I dag blir filialer utelatt fra LLR dersom betalingene ikke overstiger 800 000 kroner.

Norske Finansanalytikerens Forening([link is external](#)) anerkjenner at analytikere og investorer kan finne nyttig tilleggsinformasjon i LLR, men LLR i sin nåværende form er dog av noe begrenset verdi for analytikere:

“Analytikere og investorer kan finne nyttig tilleggsinformasjon i land-for-land rapporteringen. I stor grad sees dette opp mot investorers økende fokus på bærekraft, hvilket nå også i større grad implementeres i tilknytning til selskapsanalyser hos investeringsbanker”.

Dette er altså et tiltak som er overmodent å få på plass nå. Og tiltaket kan naturligvis gjelde alle bransjer.

PWYP Norge oppfordrer Finanskomiteen om å be Finansdepartementet å gjøre rapporteringsplikten etter §4, 3. ledd uavhengig av materialitetsgrensen i §4, 2. ledd. Dersom det er ønskelig å få flere selskaper til å rapportere etter utvidede land-for-land regler så allmenngjør forskriften for alle selskaper over materialitetsgrensen og la

utvinningselskapene og skogselskapene kun rapportere ett ekstra tall utover det alle andre må gjøre: produksjon. Dette fikser både synliggjøring av uønsket skattetilpasning og sørger for at det kun finnes ett regelverk å forholde seg til.

På den måten kan Finansdepartementet få på plass LLR-regelverket som følger Stortingets anmodningsvedtak fra 2015.